

1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .29/01/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .29/01/2024

Σελίδα: 16

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Οχι άλλες χαμένες ευκαιρίες (1996-2024)

Πριν από ακριβώς 28 χρόνια αυτές τις μέρες (25-31 Ιανουαρίου 1996) Ελλάδα και Τουρκία έφθασαν στο χείλος του πολέμου εξαιτίας της κρίσης των Ιμίων. Το ότι δεν καταλήξαμε σε πολεμική σύγκρουση οφείλεται εν πολλοίς στη συνετή διαχείριση της κρίσης από τον τότε πρωθυπουργό Κ. Σημίτη. Αλλά 28 χρόνια μετά και παρά το γεγονός ότι βρισκόμαστε σε πορεία εξομάλυνσης σχέσεων το πρόβλημα των Ιμίων παραμένει άλυτο/παγωμένο, όπως και όλα τα άλλα ζητήματα που είτε έχουν τεθεί στην ατζέντα μονομερώς ως έωλες αξιώσεις είτε έχουν αναδειχθεί από τη νέα πολιτική που άσκησε έκτοτε η Αγκυρα (γκρίζες ζώνες, αποστρατιωτικοποίηση νησιών / κυριαρχία, «Γαλάζια Πατρίδα», τουρκολιβικό μνημόνιο κ.λπ.).

Η Τουρκία φέρει βέβαια την κύρια ευθύνη για τη μη επίλυση των προβλημάτων. Αλλά και η Ελλάδα έχασε σημαντικές ευκαιρίες. Όπως επεσήμανε πρόσφατα ο Κ. Σημίτης (στην παρουσίαση του βιβλίου μου «Ελλάδα: Ορίζοντας 2030», 29/11/2023), «τρία χρόνια μετά την κρίση των Ιμίων η κυβέρνησή μου δέχτηκε την τουρκική υποψηφιότητα στην ΕΕ εφόσον επιλυθούν οι εκκρεμείς διαφορές με προσφυγή στη Χάγη, το αργότερο το 2004» (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Ελσίνκι, 1999). Έτσι ξεκίνησε η διαδικασία των διερευνητικών συνομιλιών, η οποία στις αρχές του 2004 είχε καταλήξει σε συγκεκριμένες συγκλίσεις. «Ήταν ζήτημα χρόνου, ίσως λίγων μηνών, η ευδόκιμη κατάληξη στη βάση της αμοιβαίας συναίνεσης με κερδισμένες και τις δύο πλευρές» (Κ. Σημίτης). Πλην όμως τον Μάρτιο 2004 – 20 χρόνια πριν δηλαδή – η νέα κυβέρνηση ΝΔ επέλεξε να εγκαταλείψει το Ελσίνκι «για να εφαρμόσει τη δική της πολιτική που ήταν διαφορετική». Έτσι χάθηκε μια ιστορική ίσως ευκαιρία επίλυσης των προβλημάτων με έναν Ερντογάν που δεν είχε ακόμη ανακαλύψει τον νεοοθωμανικό εαυτό του. Κάτι ανάλογο συνέβη και με το άλλο μείζον θέμα, το Κυπριακό και την επίλυσή του ως διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία (ΔΔΟ). Δύο σημαντικές ευκαιρίες για επίλυση (2004 και 2017) χάθηκαν πρωτίστως με ευθύνη της ελληνοκυπριακής πλευράς και της Αθήνας (ανεξάρτητα από τις άλλες διαχρονικές ευθύνες τουρκοκυπριακής κοινότητας / Τουρκίας). Με συνέπεια η προοπτική δίκαιης επίλυσης ΔΔΟ να εμφανίζεται σήμερα ως εντελώς ζοφερή.

Στο πεδίο των ελληνοτουρκικών, η «εγκατάλειψη του Ελσίνκι» μάς έφερε σταδιακά αντιμέτωπους με μια νέα Τουρκία και Ερντογάν με νεοαυτοκρατορικές φιλοδοξίες και σε παρ' ολίγον νέα πολεμική σύγκρουση (καλοκαίρι 2020). Παρά ταύτα, εδώ και περίπου έναν χρόνο έχουμε μπει σε μια διαδικασία εξομάλυνσης. Έτσι, 28 χρόνια μετά τα Ιμια και για πρώτη φορά, οι δύο χώρες προωθούν ένα σύστημα συνεργασίας και λειτουργούν ένα κανονικό κανάλι επικοινωνίας (η κρίση των Ιμίων οφείλεται και στο χάσμα επικοινωνίας), χωρίς ωστόσο να έχουν διευθετήσει κανένα δομικό πρόβλημα ή να έχουν εγκαταλείψει πάγιες θέσεις (Τουρκία). Επομένως μια νέα κρίση τύπου Ιμίων μπορεί τώρα να φαίνεται απίθανη, αλλά τίποτα δεν την αποκλείει στο μέλλον. Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις έχουν την κακή συνήθεια να διολισθαίνουν σχετικά εύκολα από την ύφεση στην ένταση εάν δεν εμποδιστούν σε ισχυρό θεσμικό πλαίσιο. Ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση αυτή έγινε με τη Διακήρυξη των Αθηνών. Το επόμενο και αποφασιστικό μπορεί να γίνει στη Χάγη πάνοντας το νήμα από εκεί που το αφήσαμε 20 ακριβώς χρόνια πριν (2004). Οχι άλλες χαμένες ευκαιρίες...

Ο καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης είναι πρώην προεβουτής - σύμβουλος του ΥΠΕΞ, μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΤ